

KANSANTERVEYS ON KANSANTALOUTTA



Leena Laitinen
15.3.2024

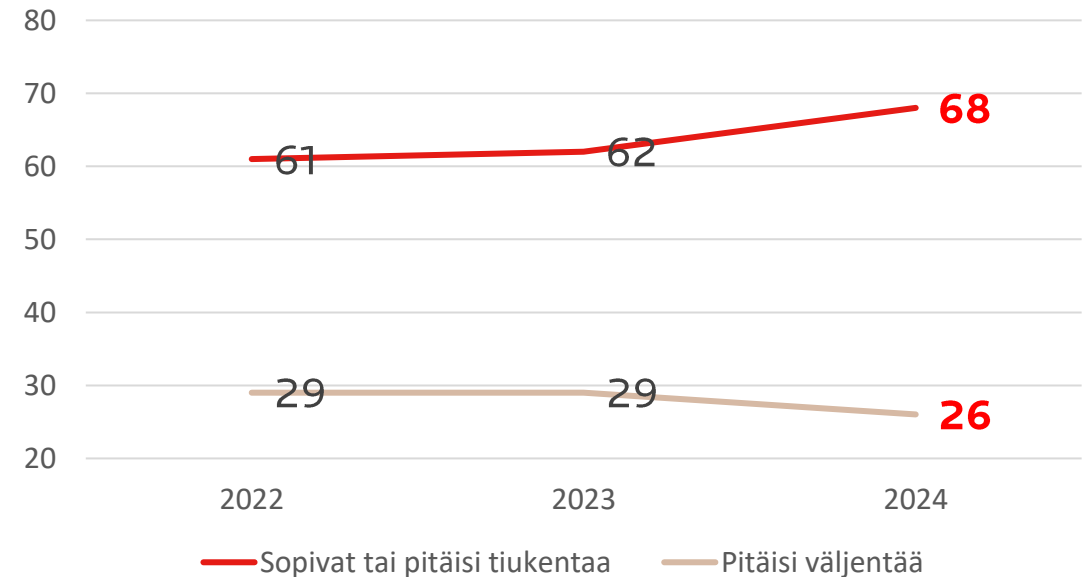
SUOMALAISET TUKEVAT NYKYISTÄ ALKOHOLIPOLITIIKKAA, EIKÄ ALKON ASEMAA HALUTA MUUTTA

68 % suomalaisista tukee nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia

”

Orpon hallitusohjelma:
”Hallitus ei muuta Alkon kansanterveydellistä tehtävää ja asemaa.”

Mitä mieltä olette nykyisistä alkoholipoliittisista rajoituksista, prosenttia vastanneista



ALKO ON ERILAINEN KAUPPA - ALKOHOLIPOLITIIKAN VÄLINE SAATAVUUDEN RAJOITTAMISEEN

Toimintalogiikkamme on ainutlaatuinen, sillä emme tavoittele alkoholinmyynnin maksimoimista.



ALKOHOLIVEROTUKSEN KÄYTTÖ AINOANA ALKOHOLIPOLIITTISENA KEINONA ON HEIKKO JA RIIPPUVAINEN MUIDEN MAIDEN VEROTUKSESTA

Viinin alkoholiverotus (11 til.-% alkoholia), € litralta puhdasta alkoholia				
	2015	2018	2021	2023
Espanja	0	0	0	0,00*
Irlanti	38,62	38,62	38,62	38,62
Italia	0	0	0	0,00*
Latvia	5,82	7,09	9,64	10,09
Liettua	5,92	14,97	14,97	18,09
Portugali	0	0	0	0,00*
Puola	3,44	3,33	3,52	3,78
Ranska	0,34	0,34	0,36	0,36
Ruotsi	25,16	24,78	22,7	22,98
Suomi	30,82	34,82	38,27	38,27
Tanska	14,18	14,18	13,75	13,76
Viro	8,85	11,2	13,44	13,44

Oluen (5 til.-% alkoholia) alkoholiverotus, € litralta puhdasta alkoholia				
	2015	2018	2021	2023
Espanja	1,99	1,99	1,99	1,99*
Irlanti	22,55	22,55	22,55	22,55
Italia	7,6	7,55	7,48	7,35*
Latvia	3,1	4,5	7,8	8,2
Liettua	2,71	7,11	7,11	8,6
Portugali	3,88	4,18	4,18	4,22*
Puola	4,58	4,52	4,78	5,13
Ranska	7,38	7,42	7,68	7,82
Ruotsi	21,33	21,03	19,27	19,5
Suomi	32,05	35,55	38,05	38,05
Tanska	7,53	7,53	6,55	6,55
Viro	7,22	15,52	12,7	12,7

Etyylialkoholin (mm. väkevät juomat) verotus, € litralta puhdasta alkoholia				
	2015	2018	2021	2023
Espanja	9,13	9,59	9,59	9,59*
Irlanti	42,57	42,57	42,57	42,57
Italia	10,36	10,36	10,36	10,36*
Latvia	13,38	14,5	16,42	17,24
Liettua	12,92	16,65	20,25	23,1
Portugali	12,89	13,87	13,87	14,01*
Puola	13,64	13,87	13,96	15
Ranska	17,31	17,41	18,03	18,34
Ruotsi	56,25	53,78	49,27	47,98
Suomi	45,55	47,85	50,35	50,35
Tanska	20,15	20,16	20,16	20,17
Viro	18,89	23,89	18,81	18,81



Alkoholiverotuksen liikkumavara on pian käytetty

ALKO ON LIIKETALOUDELLISESTI KESTÄVÄ, VEROJEN LISÄKSI OSINGOT VALTIOLLE JA VERONMAKSAJILLE

**Vuosina 2020-2023
Alko maksoi osinkoa
valtiolle yhteensä
190 miljoonaa euroa.**

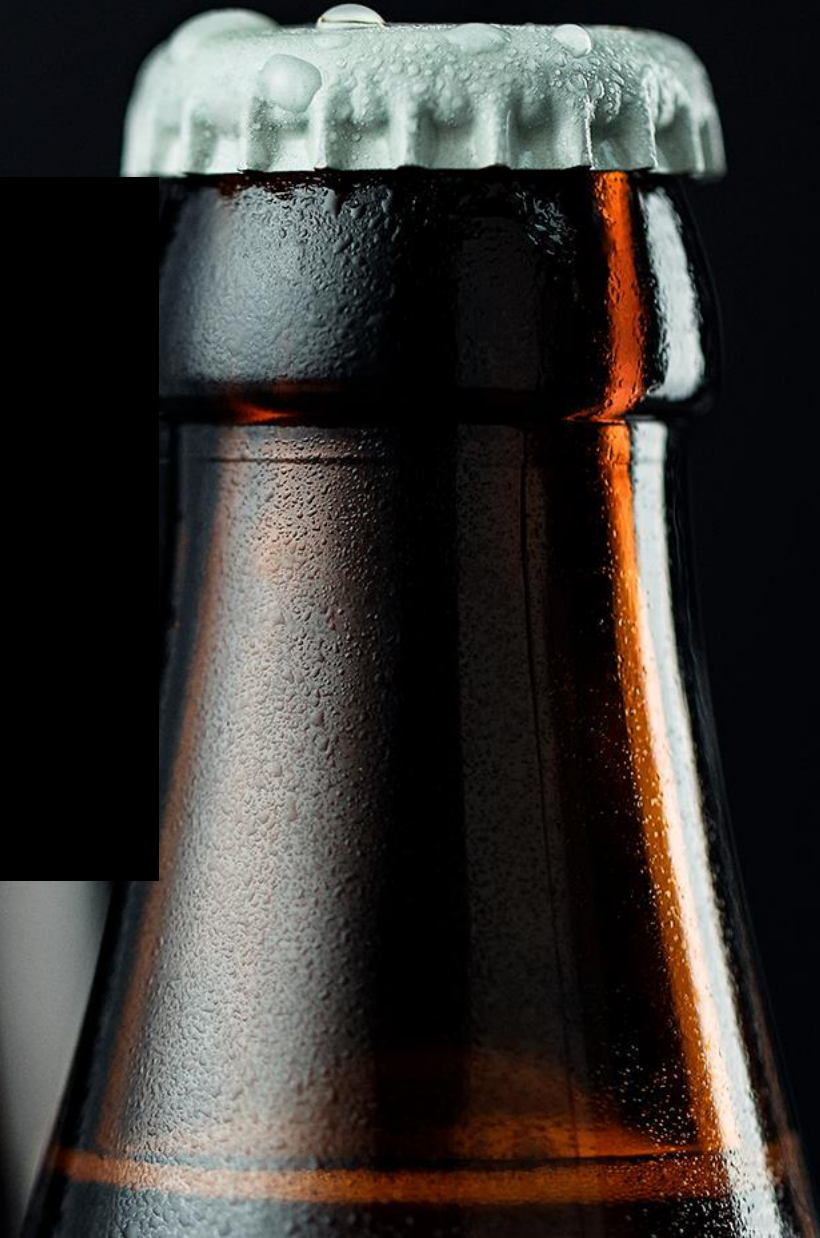
**Alkon omistaja-arvo
valtiolle on merkittävä.**



ALKO EI OLE MARKKINOILLE TULON ESTE

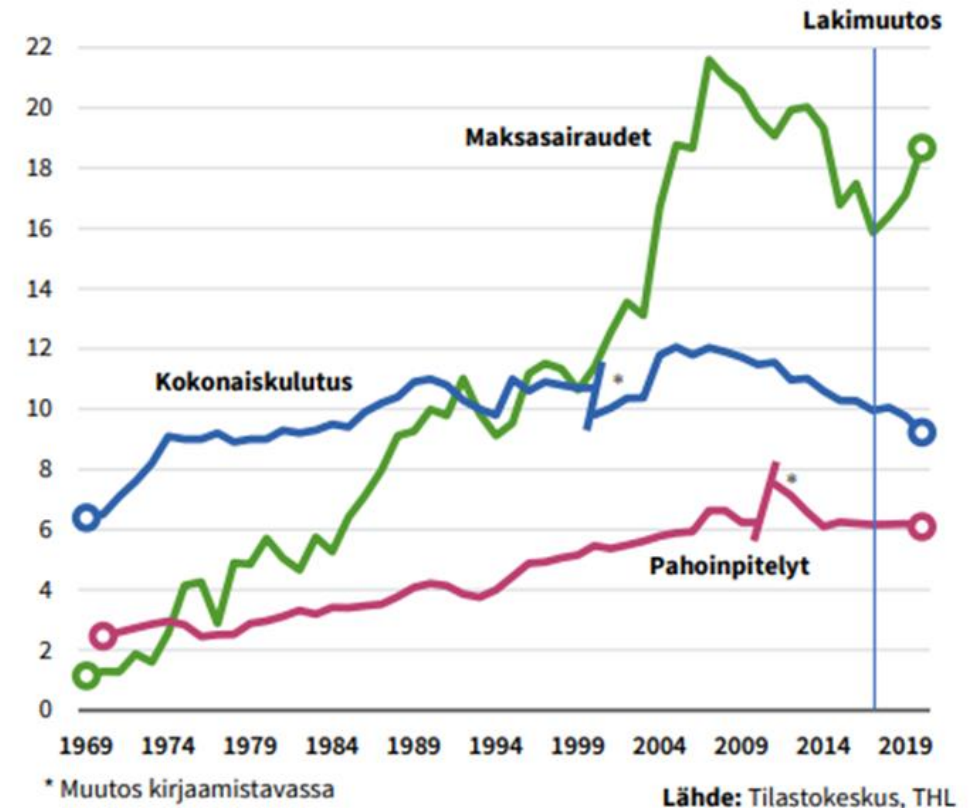
- **Alko on alusta, jonka sisällä kilpailu toimii.** Kaikki alkoholijuomat pääsevät myyntiin.
- **Tavarantoimittaja päättää hinnan.**
- **Juomatoimittajia lähes 1000**, joista noin 300 suomalaisia.
- **Pientuottajat voivat valita 10 Alkon myymälää**, joihin saavat tuotteensa. Alkolla on valikoimissaan lähes 700 pientuottajan tuotetta.

ALKOHOLILAKI 2018



ALKOHOLIN KULUTUKSEN LASKU TAITTUI, ALKOHOLIKUOLEMAT JA -HAITAT KASVOIVAT

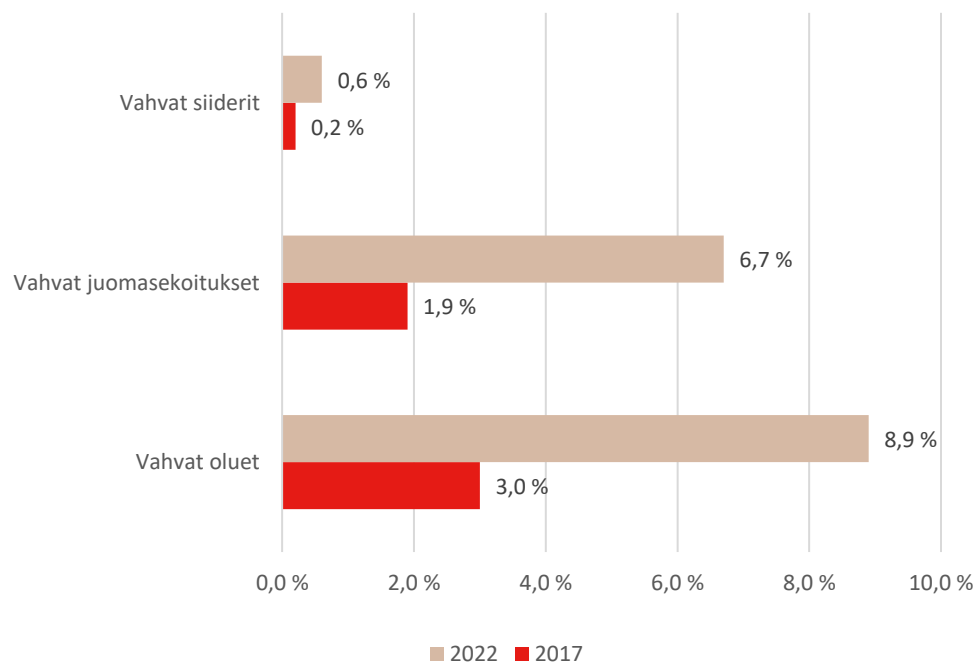
- **Alkoholiperäiset kuolemat lisääntyivät 160:lla** vuodessa, vaikka kulutus ei merkittävästi kasvanut. **Kuolemat kohdistuneet erityisesti pienituloisiin.**
- Alkoholin kulutuksen **laskeva trendi hidastui** 2008-2021
 - **Samalla lukuisia korotuksia alkoholiveroon**, jotka osaltaan hillitsevät kulutusta. Silti kulutus ei enää laskenut uudistuksen jälkeen.
 - **Koronarajoitukset** ravintoloihin sekä matkustajatuontiin vähensivät alkoholin saatavuutta.



VAPAUTETTUIJEN TUOTTEIDEN OSUUS ON **NOUSSUT 5,1 PROSENTISTA 16,2 PROSENTTIIN** ALKOHOLIN KOKONAISKULUTUKSESTA

- 4,8 %-5,5 % tuotteiden osuus kokonaiskulutuksesta on **kolminkertaistunut** 2017-2022
- 4,8 %-5,5 % tuotteiden osuus kokonaiskulutuksesta on **kasvanut 5,1 %:sta 16,2 %:iin** 2017-2022
- 4,8 %-5,5 % juomasekoitusten myynti **lisääntyi jopa yli 500 %.**

Yli 4,7-prosenttisten tuotteiden osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta 100 % alkoholina



Lähde: Valviran myyntitilastot

” Juomasekoitusten kulutuksen kasvua on julkisuudessa vähätelty. Kuitenkin vuonna 2018 kaikkien alle 5,5-prosenttisten juomasekoitusten vähittäismyynti lisääntyi 54 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, ja juuri 4,7–5,5-prosenttisten jopa yli 500 prosenttia.”

Thomas Karlsson, Pia Mäkelä, Katariina Warpenius, THL

PT-KAUPALLE SIIRTYI YLI 90 % VAPAUTETUSTA JUOMASEKOITUSMYYNISTÄ ”YÖN YLI”, HINNAT EIVÄT LASKENEET LUVATUSTI

- 16-kertainen saatavuus
- Käytännössä samat hinnat Alkossa ja PT-kaupassa
- **PT-kaupan markkinaosuus kasvoi 0 % -> 93 % vuodessa.**

JUOMASEKOITUKSET 4,8-5,5 %, TUHATTA LITRAA				
	2017		2018	
Alko	4 671	100 %	2 055	7 %
PT	0	0 %	27 872	93 %
Yhteensä	4 671	100 %	29 907	100 %

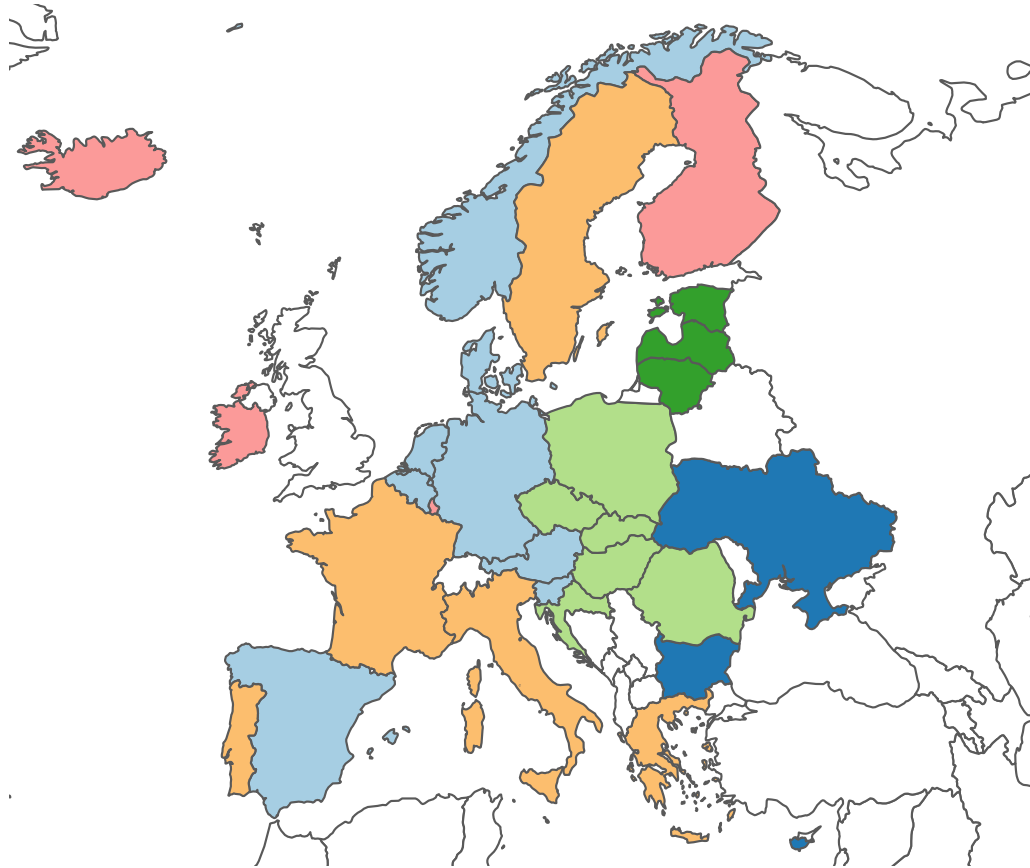
Lähde: Valviran tilastot

+25 milj. ltr
(640 %)

HALLITUKSEN ESITYS 2024

"SIIRRYTÄÄN KOHTI EUROOPPALAISTA JUOMATAPAA"?

EI OLE YHTÄ EUROOPPALAISTA JUOMATAPAA JA KAIKKIALLA EUROOPASSA ILMENEE ALKOHOLIHAITTOJA



- **Viiniä juovat maat**
- **Maat, joissa humalahakuinen juomatapa ja suurkuluttajia**
- **Keski-Länsi-EU-maat: oluen kulutus korkea ja väkevien alkoholijuomien kulutus vähäistä**
- **Itä-Euroopan maat: alkoholin kulutus korkea, raittiiden osuus korkea**
- **Itäiset EU-maat: oluen ja väkevien alkoholijuomien kulutus korkea**
- **Baltian maat: runsas alkoholin kulutus, väkevät alkoholijuomat ja "muut" juomat.**

Yli 15-vuotiaiden kulutus 100-% alkoholina (2019), esimerkkejä

- Tšekki 14,3 litraa; Espanja 12,7 litraa; Irlanti 12,7 litraa; Ranska 12,2 litraa
- Suomi 8,9 litraa; Ruotsi 9,0 litraa; Norja 7,1 litraa.

Lähde: Eurooppalaiset juomatavat 2017, Jürgen Rehm, WHO, esitys Alkon hallintoneuvoston kokouksessa 14.9.2023, pohjautuu Correia et al (2023). Classifying national drinking patterns in Europe over the past two decades – a clustering approach using comparable exposure data [unpublished]

ENTISTÄ VAHVEMPIEN ALKOHOLIJUOMIEN SAATAVUUS 16-KERTAISTUU - VAIKUTUKSET KULUTUKSEEN EDELLISTÄ UUDISTUSTA LAAJEMMAT



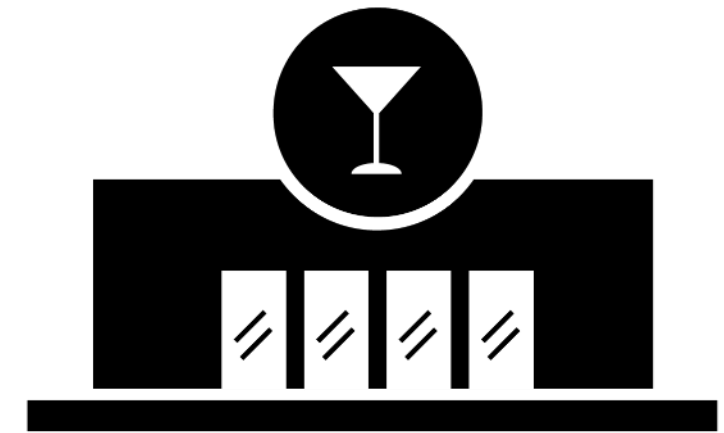
ALKO

- **373** myymälää
- Auki arkisin **9-21**,
lauantaina 9-18
- Asiakaskäyntejä **50,7 miljoonaa** vuodessa



PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA*

- Myymäläverkosto **4400 kpl**
(+12-kertainen)
- Aukioloajat ja alkoholinmyynti
päivittäin klo 9-21 (+20 %)
- Asiakaskäyntejä noin **580 miljoonaa** vuodessa.



RAVINTOLAT**

- Ravintoloiden
vähittäismyyntioikeus 1500 kpl
(+4-kertainen)
- Enimmäismyyntiaika
klo 21 asti.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI EI OLE USKOTTAVA

Hyllymetrit moninkertaistuvat

Marketit uskovat viinimyynnin roimaan kasvuun lakiuudistuksen ansiosta. Lakimuutoksen on määrä astua voimaan kesän korvalla. Kauppias **Mika Timonen** helsinkiläisestä K-Citymarket Eastonista arvioi myynnin jopa tuplaantuvan.

Timosen marketissa tarjontaa lisätään runsaasti. Siksi viinihyllyille raivataan myymälästä lisää neliöitä.

– Tällä hetkellä meillä on viineille hyllytilaa kaksi metriä. Tavoitetilana on vähintään kymmenen metriä viinihyllyjä. Asiakkaat sen päättävät loppukädessä ja myös se vaikuttaa, kuinka hyvin osaamme tuoda valikoiman asiakkaille, Timonen toteaa.

Tuoteryhmäjohtaja **Heidi Salmi** kertoo S-ryhmän lisäävän tarjontaa laajasti eri juomaryhmiin.

– Tuotenimikemäärät tulevat kasvamaan huomattavasti nykyisestä. Kun tarjonta ja valikoima monipuolistuvat, tietysti tilaakin tarvitaan lisää, Salmi kertoo.

”Tällä hetkellä mietoja viinejä myydään noin 15 miljoonalla eurolla vuodessa. Tästä Alkon osuus on noin kolmasosa. Uskomme, että tämä markkina voisi lyhyellä aikajänteellä tuplaantua tai kolminkertaistua.”

HE: ”Lakiesityksen seurauksena päivittäistavarakaupan myynti voisi kasvaa korkeintaan hieman yli 50 miljoonalla eurolla.”

Päivittäistavarakaupan myynnin kasvu (arvio) 50 000 000 euroa

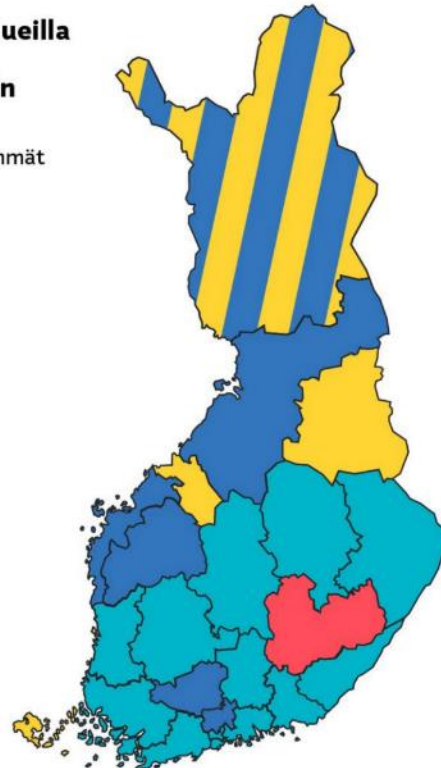
Vähittäismyyntipisteiden määrä (pt-kauppa)	4 400
Myyntin lisäys/ vähittäislupan haltija	noin 11 364 euroa
Myyntin lisäys/päivä vähittäislupan haltija	noin 31 euroa

ALKOHOLI ON USEIMMILLA HYVINVOINTIALUEILLA SUURIN SYY MENETETTYIHIN ELINVUOSIIN

Useimmilla hyvinvointialueilla alkoholi on suurin syy menetettyihin elinvuosiin

Ennenaikaisen kuoleman myötä menetettyjen elinvuosien yleisimmät syyt hyvinvointialueittain

- alkoholi
- itsemurha
- sydänsairaudet
- huumeet

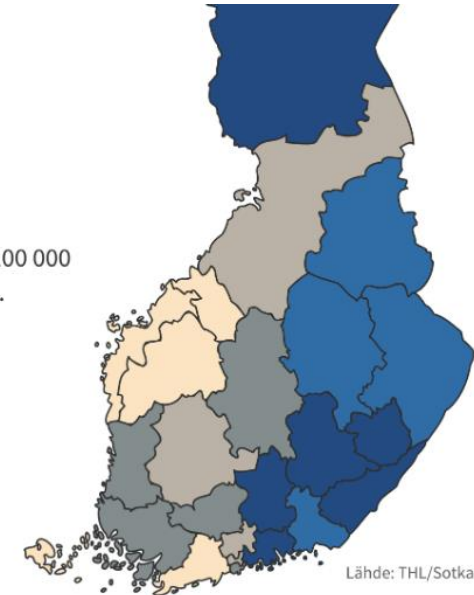


Lähde: Tilastokeskus ja Finnish Consulting Group

Alkoholikuolleisuuden alueelliset erot ovat suuret

Alkoholikuolleisuus / 100 000 asukasta vuonna 2021.

- Ei arvoa
- ~23,60
- 23,60–27,40
- 27,40–32,56
- 32,56–37,14
- 37,14–



Lähde: THL/Sotkanet.fi 2023.

ESITYKSEN VAIKUTUKSET ALKOON LASKENNALLISTA LITRAMYYNTIMENETYSTÄ MERKITTÄVÄMMÄT

- Esityksellä arvioidaan olevan **ristikkäisvaikutuksia kaikkiin Alkon juomakategorioihin.**
- Esitys mahdollista 16-kertaa laajemman jakeluverkoston ja 20 % laajemmat myyntiajat. **Asiointit ja ostot Alkossa vähenevät.**
- Vuoden 2018 lakimuutoksen perusteella **8 % vahvuisten juomien jakeluverkoston lisäämisellä voi olla huomattavia seurauksia Alkon myyntiin.**
- **Alko on maksanut valtiolle osinkoa yhden hallituskauden aikana noin 200 miljoonaa euroa**, ja mikäli osingonmaksukykyä heikennetään, on sille **löydettävä joko vastaavat säästökohteet tai korvaavat tulot valtion talousarviossa.**
- Esityksen toteutuessa **Alkon omistaja-arvo laskisi merkittävästi.**

”

Viiniasiantuntija uskoo, että osa kuluttajien viiniostoksista siirtyy todennäköisesti Alkosta päivittäistavarakauppoihin. Juomavalmistajille isoin merkitys on se, että Alkon noin 370 myymälän sijaan 8-prosenttisia juomia on jatkossa saatavilla tuhansista päivittäistavarakaupoista.

Mahdollisuus törmätä tuotteisiin ja niiden saatavuus kasvavat selkeästi.

Iso asia on myyntipäivien määrän kasvaminen: monet päivittäistavarakaupat kun ovat auki myös sunnuntaisin ja pyhäpäivinäkin.

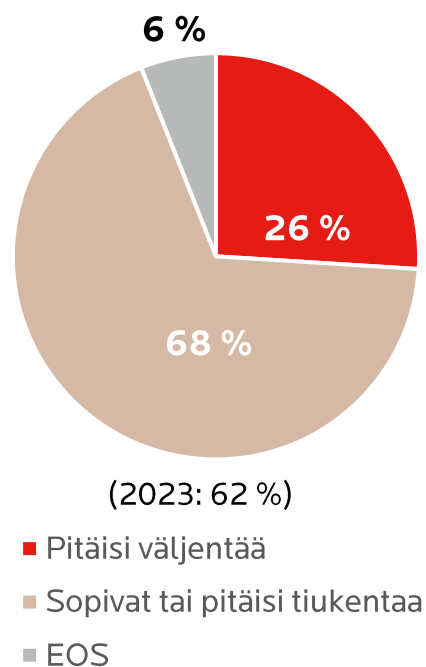
– Se on asia, mitä moni ei tule ajatelleeksi tässä yhteydessä.

*Markus Hannula, Anora
MTV Uutiset 17.2.2024*

SUOMALAISET EIVÄT KAIPAA LÖYSEMPÄÄ ALKOHOLIPOLITIIKKAA

KYLLÄ
21%
(2023: 25 %)

Haluaisitteko viinit ruokakauppoihin,
jos se tarkoittaisi, että myös väkeviä
alkoholijuomia myytäisiin kaupoissa?



Mitä mieltä olette nykyisistä
alkoholipoliittisista
rajoituksista?

Alkoholipoliittiset rajoitukset:



Sopivat tai
pitäisi kiristää **72 %**
(2023: xx)

Pitäisi
väljentää **19 %**



Sopivat tai
pitäisi kiristää **63 %**
(2023: 53 %)

Pitäisi
väljentää **32 %**

VIINIJUOMA

KIITOS



15.3.2024

KUOHUVIINI
MOUSSERANDE VIN
SPARKLING WINE

HYÖT MAAT | OTHER COUNTRIES

RANKA | FINLAND

ROCK KÖRNER |